

Második évfolyam I. szám. 2022. szeptember-október

Kedves Diákok, Kollégák! Kedves Olvasóink!

A tanév első lapjában megemlékezünk a reformációról. A Kulturális rovatban a gyulai vár ostromáról olvashatunk, valamint a békési nagy árvízről. Gellén János tanár úr idén ténylegesen nyugalomba vonult, ezért őt illette meg a Hónap embere cím.

Élővilágunkban tovább barangolva a kutyákról tudhatunk meg értékes információkat. Interjút készítettünk Molnár Máté vezető lelkésszel, akit családról, hivatásról, jövőbeni terveiről kérdeztünk.

Filmajánlónkban a Bubba Wallace új színekben dokumentumfilmet mutatjuk be. Végül pedig, a születésnaposokat köszöntjük.

Jó olvasást kívánok mindenkinek!

Kicska László Miklós, iskolalelkész

HITÉLET

Reformáció

505 éve indult el az egyházi reformáció, Luther Márton és Kálvin János által. A katolikus egyháztól való elszakadás visszavezethető –sok egyéb mellett -az anyagi dolgokra, legfőképpen a pénzre.

A katolikus egyház akkoriban túlzottan materialista szemléletű volt. Például bűnbocsánatot ígért az embereknek pénzért cserébe.

Egyházunk alapítója, Kálvin János - Luther gondolatait átvéve és tovább gondolva - hozta meg azokat a reformokat, amelyek nyomán megalapította a református egyházat.

Minden év október 31-én a protestáns világ ezt a reformációt ünnepli határainkon innen, és túl.

Ahogy a protestáns úttörők vélekedtek, úgy kéne nekünk is Istent az anyagi dolgok elé helyezni. Sajnos, az ember nem gondol ilyenekre karrierépítés közben, de legalább mi próbáljunk emlékezni arra, hogy Isten nélkül nem olvashatnánk a mai cikket sem.

Dancs József 10. A

KULTÚRA

A Gyulai vár ostroma

Egy várkapitány, aki méltatlanul feledésbe merült. Egy várkapitány, aki harcolt Szigetvár és Gyula kapitányaként. Egy várkapitány... A fenébe is, Kerecsényi László 60 napon keresztül tartotta magát 15-szörös túlerővel szemben. Ha ez nem győz meg titeket, hogy elolvassátok a róla szóló cikket, akkor semmi. Nem fogtok csalódni!

A magyarországi végvári rendszerben a 16. század közepére – Eger és Szigetvár mellett – Gyula vált kiemelt jelentőségűvé. A többszintű védelmet a mai napig megmaradt téglavár, az e körül, téglából épült trapéz formájú külső vár, ennek délnyugati sarkán egy ma is látható ágyútorony, a téglavár körül felépített, öt bástyával ellátott palánkfal, valamint az ehhez kapcsolódott, földből és fából épült, négybástyás huszárvár adta.

1565-1566 fordulóján Szulejmán úgy döntött, hogy míg ő maga a főszereggel a Zrínyi Miklós vezette Szigetvár ellen vonul, sógorát

mintegy harmincezer katonával Gyula ellen indítja. Pertev pasa 1566. július 2-án érkezett meg az erősség alá.

Azonban a gyulai vár védelmével megbízott személyt, Kerecsényi Lászlót és válogatott legényeit sem kellett féltetni.

A török érkezéskor nagyjából 1500 magyar és rác lovas és gyalogos, valamint mintegy 600 német gyalog gyűlt össze Gyulán. A tüzérség, az erősség kiterjedéséhez viszonyítva kisszámú volt. A többi Habsburg területtől több száz kilométerre lévő gyulai erődítmény védői nem számíthattak további segítségre.

A huszárvár ostroma július 11-én kezdődött. Az ostromtüzérség négy különböző pontról törte a huszárvár palánkját, miközben az árkot rőzsével és földdel töltötték fel. A huszárvár megrongált bástyái alól kihordták a földet, majd fát vittek a helyére, hogy tüzet gyújtsanak, s így rombolják le ezeket.

Hogy megossa a védők figyelmét, 1566. július 20-án hajnalban Pertev pasa négy helyen rendelt el rohamot a lerombolt védművek ellen. A délig folyt elkeseredett harcban sikerült ugyan megvédeni a romokban heverő huszárvárat, ám a várvédők ismét elvesztették egy, védelmet irányító vezetőjüket; Henneyi Miklóst szeme felett talált el egy nyílvevő, ami harmadnapra a halálát okozta. Földvári István vállát szintén nyíllövés érte.

A sikertelen támadást követően a pasa taktikát váltott: oldalról lőtte a palánkfalat, hogy így rongálja meg az agyagtapasztást, azután a felszínre került gerendákat meggyújtatta, réseket ütve ezzel a falban. A pasa számítása bevált: Kerecsényi július 25-én

kénytelen volt feladni a huszárvárat. Visszavonulásukkor a védők alig tudtak bemenekülni a várba.

Augusztus 3-án, virradatkor indult az újabb roham. Ezt a felgyógyult Földvári István és Ghiczy János vezetésével a védők nemcsak visszaverték, de nagyszámú veszteségeket is okoztak a támadók soraiban.

A tárgyalások a vár feladásáról augusztus 30-ig folytak. Kezesként a felek túszoikat küldték egymáshoz; Pertev egy alacsony rangú hivatalnokot és két zsoldos gyalogost, Kerecsényi pedig három vitézt: Budai Jánost, Sárkány Andrást és Tollkötő Albertet.

A megszületett megállapodás értelmében Kerecsényi 4000 tallért küldött ki a janicsárok vezetőjének, hogy az lecsendesítse zsoldosait. A védők 1566. szeptember 2-án dél tájban kezdték meg a kivonulást. Először szekereken a sebesült, beteg katonák és a várba menekült köznép hagyta el a várat. Már a nap is lemenőben volt, amikor a német gyalogosok, azután a magyar gyalogság, utánuk a lovasság és legvégül Kerecsényi vonult ki a pasa által beküldött túszókkal. Gyulától egy mérföldre járhattak, amikor – a megállapodás ellenére – az oszmán katonaság a kivonulókra tört. Kerecsényit elfogták, Nándorfehérvárra hurcolták, majd hamarosan ki is végezték.

A vár feladása abban a korban árulásnak számított, ám azzal, hogy több mint két hónapig védte Gyulát külső segítség és felmentés reménye nélkül, az erődítményt pedig az oda beszorult, víz nélkül

maradt és járvány tizedelte civil lakosság védelme érdekében adta fel, Kerecsényi László megérdemli, hogy hősként gondoljunk rá.

Szerkesztette: Vigh Gergő 10.B

Források:

<https://www.tortenelemutravalo.hu/tag/kerecsenyi-laszlo/>

<https://gyulavara.hu/fooldal/kerecsenyi-es-az-1566-os-varostrom/>

<https://gyulakult.hu/diszlovesek-a-varostrom-evfordulojan/>

<https://behir.hu/agyulovesekkel-emlekeznek-arra-hogy-455-eve-kezdodott-a-gyulai-var-ostroma>

A békési nagyárvíz

A történetet, melyet megosztok veletek, a Nagypapámtól hallottam.

Békés

Gátszakadás

1980. július 28. hétfő

A kora reggeli órákban a Kettős-Körös jobb partjának töltésén a figyelő szolgálat ügyeletes robbanásszerű szakadást észlelt. A sok

csapadék miatt a Jurta tanya közelében kiszakadt a gát. A hivatásos személyeket: tűzoltókat, rendőröket, polgárőröket rögtön berendelték szolgálatba. Motorcsónakjaikon azonnal a tanyavilágban bajba jutott emberek, állatok segítségére indultak. A segítők között volt a Nagypapám is.

Jurt Klárit - aki még kisbaba volt – és édesanyját az én Tatám mentette meg.

De nem ám csak őket mentette ki ő és csapata a megáradt folyó területéről, hanem még sok más helyen, sok embert, állatot juttattak partra, például Rosszerdőn is. Itt történt a következő eset. Egyik alkalommal, mentés közben felborult a csónak. Az utasoknak ázóttan, vizesen, de sikerült felmászniuk egy magas fára. Azt hitték itt biztonságban várhatják a segítséget, de nem így történt.

Mint kiderült, a fán óriási hangyák éltek, akik jól összezsipkedték az embereket.

Szerencsére ez a „csípős kaland” nem tartott sokáig, mert volt náluk adóvevő, így hamarosan egy helikopter érkezett, ami addig körözött felettük, amíg nem ért oda a mentőcsónak. Felvette és partra juttatta a csapatot. Számukra így végül jól végződött ez a

veszélyes mentőakció, szerencséivel jártak. Ám a környék tanyái nem. Hogy miért mondom ezt?

Mert ezekben a napokban sok ház összedőlt. A víz elvitte egész Ludadot és Détert, ahol valamikor régen az ükszüleim laktak.

A rosszban csupán annyi volt a jó, hogy nem halt meg senki.

Később – így mesélte Tatám – katonai járművekkel kezdték menteni az állatokat, bútorokat, gépeket.

Több városból (Budapestről, Szegedről, Nyíregyházáról, Gyuláról) árvízvédelmi szakemberek érkeztek Békésre.

A hatalmas vízáradatot a dobozi és tarhosi gát állította meg, mégpedig úgy, hogy homokzsákokkal voltak megerősítve.

A homokzsákok töltésében mindenki részt vett. Idős és fiatal, civil és kiskatona éjjel-nappal dolgozott. A szakemberek egymást követve járőröztek a buzgárok feltörését figyelve. Több napon, héten át dolgoztak erejüket megfeszítve az emberek. Így sikerült megtámasztani a Békés városa felöli partoldalt.

A Köröst lemezekkel, cölöpökkel, kövekkel szorították vissza a medrébe. A folyó 37 000 hektárt öntött el.

1000 jármű, 36 szivattyútelep, 95 nagyteljesítményű szivattyú és több mint 10.000 névtelen ember megfeszített munkája eredményeként, a folyó megszelídült.

A névtelen hősök között ott volt az én Nagypapám is.

Nádasi Nóra 8.b

A HÓNAP EMBERE

A SZKIRG Krónika szerkesztősége Gellén János főgondnok urat választotta a Hónap emberének. Most a vele készült interjút olvashatjátok, amiben - többek között - az egyik diák puskázási történetét is megtudhatjátok a magyar nagydolgozat alatt.

Önt gimnáziumunk tanáráként ismerjük, de emellett a Békési Református Egyházközség főgondnokaként is tevékenykedik. Mi ez a főgondnoki munkakör?

Ezt úgy lehet elképzelni, hogy az egyházközség két vezetőből áll: a vezető lelkészből, ő Molnár Máté nagytiszteletű úr, és vagyok én, a főgondnok. Én vagyok a világi, ő pedig az egyházi vezető.

Ezért minden döntésben ott kell lennem, kettős aláírásrendszer van, ez azt jelenti, hogy egy adott dokumentumot nekem is, és a vezető lelkésznek is jóvá kell hagynia, azaz alá kell írnia. Ez a munka sok felelősséggel jár, mivel biztosítani kell a gyülekezet működéséhez szükséges anyagi feltételeket. A tisztségem egy társadalmi megbízatás. Igyekszem lelkiismeretesen és becsületesen végezni a munkám, mivel ezzel el kell számolnom, ha másnak nem is, de a Jóistennek egészen biztosan.

Már gyermekkorában is tanár szeretett volna lenni?

Igen, tanár szerettem volna lenni, erre az útra a régi osztályfőnököm vitt rá. Egy héten hét óránk volt vele, matekot tanított nekünk. Fejből tanított, és ez fogott meg leginkább. Nagyon felkészült volt. Elhatároztam, hogy én is tanár leszek, az ő példáját követtem.

Munkám során én is arra törekedtem, hogy jó tanár legyek és fejből tanítsam a magyar nyelv és irodalmat.

Van valami olyan történet, ami nagyon emlékezetes maradt Ön számára a tanítással kapcsolatban?

Nagydolgozatírás volt irodalomból. Azt tudod jól, hogy telefont lehet használni, vagyis nem lehetet, de nyilván, aki akarta, az úgyis használta.

Azzal kezdtünk, hogy:” akkor mindenki tegye ki a telefonját az asztalra”. Ez a felszólítás a diákok egy része számára nem jelentett gondot, mert elővette a másikat.

Így tett egyik tanítványom is, aki internetes segítséget kért dolgozat közben. Javításkor, ilyen esetben a tanár számára a második mondat után kiderül, hogy ezek a gondolatok nem a diák fejéből jöttek. Kikerestem a szöveget a neten, amit bemásolt a dolgozatba, odatűztem a dolgozata mellé, és akkor mondtam, hogy ez egyébként érettségien is három egyest jelentene, szóval ő is azt

kap a csalásért. Többet ilyen nem is fordult elő a dolgozatírások alkalmával.

A történet végén megállapítottuk, hogy ez az eset nemcsak a tanár úr számára, de egészen biztosan, a tanuló számára is örök emlék maradt.

Gellén tanár úrnak két üzenete is van, amit át szeretne adni nektek, diákoknak:

Az egyik, a mai világról szól. Így fogalmazott: „Légy hű mindhalálig. Azt kérem mindannyiótoktól, hogy legyetek hűségesek. Legyetek hűségesek a barátotokhoz, barátnőtökhöz és legyetek hűségesek a hazátokhoz is, Magyarországhoz. Lehet, hogy máshol többet lehet keresni, de ami biztos, az az, hogy itthon, csak a hazádban érezheted magad, és szerintem ez a lényeg.”

Ezzel a gondolatával én is maximálisan egyet értek.

A másik üzenet a Békési Öregdiákok Egyesületével kapcsolatos, ami 1927-ben alakult meg, és kisebb megszakításokkal, de működik. Arra kér benneteket a főgondok úr, - ő az egyesület elnöke is- hogy miután leérettségiztetek, ti is támogassátok a BÖDE működését, vigyétek tovább ennek a jó múltú iskolának a hírnevét. Legyen legalább olyan jó a jövője az intézménynek, mint amilyen a múltja volt.

Köszönjük a megtisztelő interjút, Isten áldását kérjük életére!

Pál Bence Sándor 10.B

ÉLŐVILÁGUNK

A kutyák

A szürke farkas eurázsiai leszármazottai a kutyák, latin neve *Canis lupus familiaris*. Ujjon járó, ragadozó, emlősállat. Fejlett szaglással, hallással és látással rendelkezik.

Az idő elteltével, az emberek háziállatokat kezdtek tartani. A kutyát már 10.000 évvel ezelőtt használták állatok terelésére és falvak őrzésére. Ezért tenyésztettek ki különböző fajtákat. Napjainkba több mint 400 fajtát ismerünk.

A kutyák alapvető élettani és genetikai tulajdonságai megegyeznek, formabéli és méretbéli eltéréseik ellenére. A csontjaikat erős ínszalagok, inak és izmok kötik össze a csontvázsal. A kutyáknál 3 féle izmot különböztetünk meg: sima, harántcsíkolt, és a szívizomzatot. Szívük és tüdejük - energikus életükből kifolyólag - viszonylag nagy.

Állkapcsuk igen erős, 42 hústépéshez idomult. Az emberhez hasonlóan a kutyáknak is vannak tejfogaik, amelyet 4 hónapos korukban kezdenek váltani. Hét hónapos korukig tart ez a folyamat, amely eredményként a végleges fogak kinőnek. Ezek már sokkal nagyobbak és erősebbek.

Három alapvető koponyaformát különböztetünk meg:

bracycephlia, rövid koponya, pisze orral; mesocephalia, közepes méretű; dolichocephalia, nyújtott koponya.

A kutyák szőrzete ellenáll akár a szélsőséges éghajlatnak is, jellegéből lehet következtetni földrajzi származásáról. A kutyák bőre 2 fő rétegből, felhából és irhából áll, mint az embernek. Az irhába vannak beágyazódva a szőrtüszők, csakúgy, mint számos bőrmirigy, például a faggyúmirigy, ami segít a szőrszálak olajozásában. Ez segít abban, hogy testük ellenállóbb legyen a vízzel szemben.

Karácson Attila 10.B

INTERJÚ

Az idei tanév első számában Molnár Máté vezető lelkészt kérdeztük családról, hivatásról, jövőbeni terveiről.

Miért ezt az utat választotta? Mi vette rá?

Valahol mindig éreztem, hogy a lelkipásztori pálya lesz az én utam, már egész gyerekkorom óta. Voltak persze kitérők. A gimnáziumi évek során sok más dolog is megfordul a fejemben. Felmerült bennem az építész, katonai pálya is. Aztán, az utolsó tanév második felében döntöttem végleg a lelkészség mellett, amikor kaptam Istentől egy elhívást. Emlékszem, latin órán ültem a hátsó padsorban és felcsaptam a

Bibliaolvasó Kalauzt és az aznapi szakasz a 2 Timóteus 4,2 volt. *„Hirdesd az igét, állj elő vele alkalmatos, alkalmatlan időben, ints, feddj, buzdíts teljes béketűréssel és tanítással.”*

Ezt halva belém nyílt az az érzés, hogy nekem ez lesz az utam.

Korábban a családjában volt már lelkész?

Hívó családban nőttem fel, de nem nagyon bigott vallásosságban.

Családom révén bele láttam a római-katolikus és a református vallásba is. Lelkész nem volt, de nagymamám volt az, aki egész kicsi

korom óta vitt kézen fogva a templomba. Így már az első emlékeim a templomhoz kötődtek.

Milyen út vezetett el oda, ahol most tart?

Egyik szempontból vizsgálva egyenes, más szempontból, azért voltak benne göröngyök jócskán, de visszatekintve minden szépen következett egymás után. Nyilván ez nem azt jelenti, hogy nem voltak erőfeszítések, csalódások és próbatételek közben, de nekem Isten utat mutatott.

Mit szeret legjobban a hivatásában?

Mikor az embereknek tudok valamit adni lelki értelemben, akár egy temetés során, vagy a lelki gondozói beszélgetés során, de a házasság felkészítésnél is megjelenik. Azt szeretem, amikor tudok az embereknek irányt mutatni. Amikor ez sikerül, akkor mindig úgy gondolom, hogy helyemen vagyok.

Milyen céljai/újtásai vannak a jövőre nézve?

Egy olyan gyülekezet szeretnék kiépíteni, ahol az emberek tudatosan tudják megélni a hitüket a hétköznapiakban is. Továbbá van egy missziói munkatervünk, amiben szerepel, hogy milyen terveink/céljaink vannak az évben.

Mi azt fogalmaztuk meg, hogy láttassuk meg azt, hogy mi tudunk a templomon kívül is testvérek lenni. Tehát, hogy ne abból álljon a gyülekezeti élet, hogy elmegyünk a templomba, és utána nem ismerjük egymást, hanem a hétköznapiakba is tudjunk közösen együtt lenni, mint egy nagy család.

Próbálunk beépülni a közösségi életbe is. Voltunk a kolbászvigalmon, főzőversenyen. Próbáljuk megmutatni, hogy a Békési Református Gyülekezet ilyet is tud. Azt szeretném, hogy a reformátusság ne csak egy vasárnapi szokás legyen, hanem egy életforma.

Köszönjük szépen Molnár Máténak az eddigi munkáját és az interjút.

További sok sikert kívánunk!

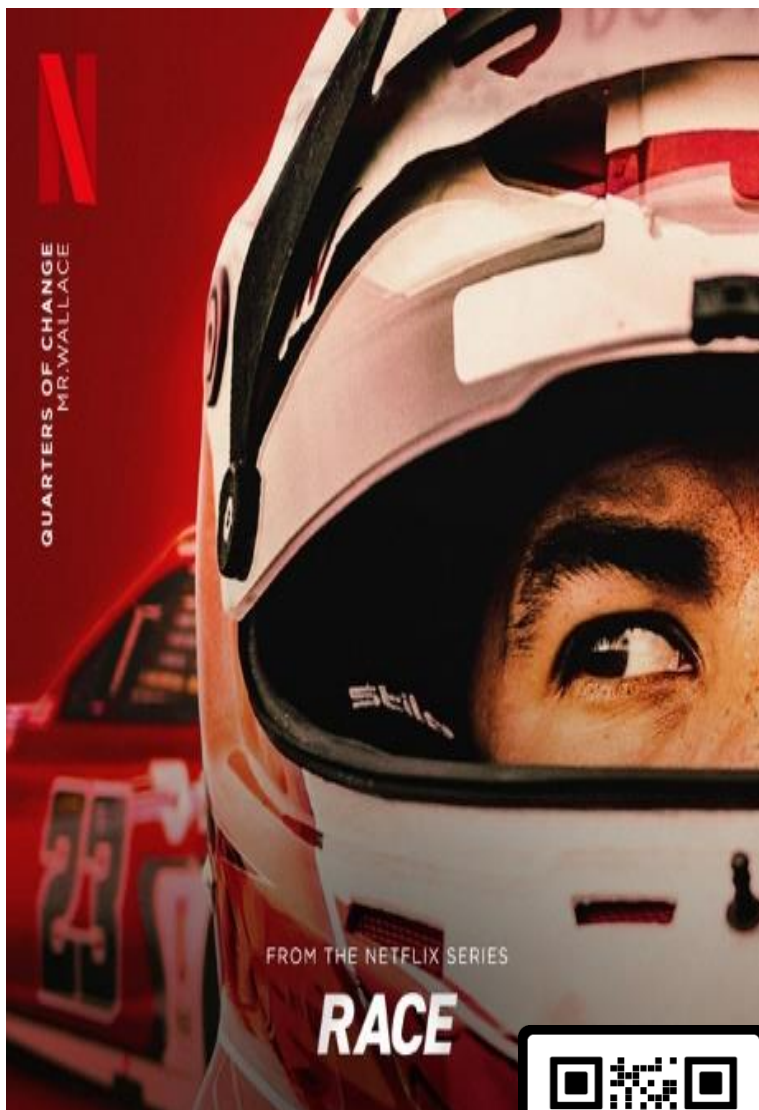
Hőgye Kata 9.B

FILMAJÁNLÓ

Bubba Wallace új színekben

Ez egy dokumentum sorozat, ami Bubba Wallace-ról szól, aki a Nascar egyetlen fekete versenyzője. A sorozatban megismerhetjük Bubba Wallace életét, pályafutását és hogy menyi, és milyen nehézségeket kellett átélnie egyedüli fekete versenyzőként. Akik szeretik a motorsportokat azoknak biztosan tetszeni fog, egyrészt mivel a hazánkban kevésbé ismert Nascart is bemutatja, de rengeteg hasznos információt is elmond az érdeklődőknek.

SZÜLETÉSNAPI KÖSZÖNTŐ

Sok szeretettel, boldog születésnapot kívánunk a következő diákoknak. Isten éltesen benneteket!

Almási Zoltán Márkó

Balogh Ágnes Kíra

Bellus Attila

Bondár Petra Liliána

Czinanó Boglárka

Dobi Szabolcs János

Faragó Attila Zalán

Fekete Boglárka Mária

Flóra Armandó

Gál Milán

Halasi Erik

Hidvégi János Kristóf

Hőgye Kata

Kabai Norbert Levente

Kalmár Tímea

Kovács Rajmund

Kovács Bence

Lagzi Enikő

Lipcsei Richárd László

Lipcsei Zsolt

Makovei Mendel

Molnár Beáta
Nagy Natália Edit
Öreg Péter Bence
Pap Dóra
Ragoncsa Viktória Patrícia
Rucz Barnabás Gyula
Szabados Linda Klára
Szabó Éva Rebeka
Szabó Zsanett
Szabó Máté
Szatmári László Milán
Tóth Renáta
Vajas Panni Éva
Vajas Petra Zsuzsa
Varga György Kevin
Varga Bendegúz
Zilahi Zétény

A SZERKESZTŐ CSAPAT

Szerkesztők: Vigh Gergő 10.B
Nádasi Nóra 8.B
Hőgye Kata 9.B
Cinanó Alexandra 10.A
Dancs József 10.A
Pál Bence 10.B
Gaburi Norbert 10.B
Stelkovics Norbert 10.B
Karácson Attila 10.B

nyelvi lektor: Zelenyánszki Gabriella, magyartanár

koordináló: Kicska László Miklós, iskolalelkész

